

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний вищий навчальний заклад

«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет початкової, технологічної та професійної освіти

Кафедра теорії і практики початкової освіти

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА

**ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ВНЗ
СТУДЕНТІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 013 – ПОЧАТКОВА
ОСВІТА**

УДК 378.147: 811.161.2

ББК 74.58

X 434

Наскрізна програма педагогічної практичної підготовки у ВНЗ студентів зі спеціальності 013 – Початкова освіта: навч.-метод. посібн. / [укл.: Л. Г. Гаврілова, Н. М. Ляшова, С. В. Помирча, І. А. Хижняк]. – [Друге видання]. – Слов'янськ: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2017. – 71 с.

У програмі подано загальну характеристику практичної підготовки майбутніх учителів початкової школи як форми навчання у педагогічному ВНЗ: визначено її мету, завдання, функції, різновиди, основні вимоги до організації, права та обов'язки її учасників, критерії оцінювання, перелік та приклади оформлення звітної документації; окреслено загальний зміст роботи студентів рівнів вищої освіти «бакалавр» та «магістр» на різних етапах їхньої практичної підготовки.

Рецензенти:

Вікторенко І. Л. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і практики початкової освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Макарова Л. М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та управління освітою Краматорського економіко-гуманітарного інституту.

Затверджено на засіданні вченої ради факультету ПВПК (протокол № 11 від 27.06.2017 р.) та Вченої Ради ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (протокол № 1 від 30.08.17 р.)

ПЕРЕДМОВА

У Концепції педагогічної освіти зазначається, що «педагогічна освіта покликана забезпечити формування вчителя, який здатний розвивати особистість дитини, зорієнтований на особистісний та професійний саморозвиток і готовий працювати творчо в закладах освіти різного типу». Із введенням нового Державного стандарту початкової загальної освіти і навчальної програми змінилися підходи до методичної підготовки майбутніх учителів початкової школи. Теоретико-практичне навчання в умовах вищу спрямоване на формування таких професійних умінь, які забезпечили б виконання завдань, поставлених державою в освітній галузі.

Практична підготовка є важливим етапом підготовки студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» до майбутньої професії вчителя. Вона об'єднує теоретичне навчання в університеті з практичною діяльністю в закладах освіти, допомагає набутти певного професійного досвіду. Це ключовий компонент підготовки майбутнього фахівця, що визначає якість набутих знань, інтелектуальних і професійних вмінь та навичок, якими має володіти висококваліфікований педагогічний працівник.

Програму практичної підготовки розроблено відповідно до «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» (Наказ № 93 від 08.04.93 р.), Положення «Про організацію практичної підготовки здобувачів у ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 р. З урахуванням наказу Міністерства освіти України № 351 від 20.12.1994 р., навчального плану і графіка навчального процесу денної форми навчання на факультеті ПТПО окреслено загальні питання організації, проведення й підведення підсумків усіх видів практичної підготовки студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» факультету початкової, технологічної та професійної освіти ДВНЗ ДДПУ.

Загальне керівництво практичною підготовкою здійснює випускова кафедра теорії і практики початкової освіти, а також викладачі кафедр

факультету ПТПО згідно зі спеціалізацією. Керівники контролюють своєчасне прибуття студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» на місце проходження практичної підготовки, хід її виконання, консультують практикантів із питань програми, допомагають у вирішенні питань забезпечення нормальних умов праці і побуту студентів рівня вищої освіти.

Основними умовами ефективності практичної підготовки є теоретична обґрунтованість системи підготовки студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр», її навчальний, розвивальний і виховний характер, комплексний підхід до визначення завдань, змісту, форм і методів її організації та проведення, забезпечення наступності та системності на різних етапах її проведення.

Під час практичної підготовки інтенсивно формуються професійні вміння й навички майбутніх учителів початкової школи та викладачів педагогічних ВНЗ, розвивається їхня творча самостійність, здатність аналізувати педагогічні процеси, закладаються основи індивідуального стилю навчально-виховної роботи та педагогічної майстерності.

Метою навчально-методичного посібника з практичної підготовки, призначеного для студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» факультету ПТПО ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», надання навчально-методичної допомоги з відпрацювання професійної компетентності майбутніх фахівців початкової освіти.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

1.1. Мета й завдання практичної підготовки в становленні професійної компетентності вчителя початкових класів

У підготовці майбутніх учителів початкової школи пріоритетне значення надається практичній підготовці. У процесі проходження її є можливість осмислити педагогічні явища і факти, принципи навчання і виховання, оволодіти професійними вміннями, досвідом практичної роботи.

Ураховуючи реалії сьогодення, необхідно формувати в майбутніх учителів початкової школи такі особистісні та професійні якості, які дозволили б їм без особливих внутрішніх бар'єрів почати свою педагогічну діяльність. За час практичної підготовки студенти рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» мають змогу ознайомитися із загальноосвітніми навчальними закладами, досвідом роботи вчителів початкової школи, набути теоретичні знання застосувати в практичній діяльності.

У системі професійної підготовки студента рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» практична підготовка є складовою освітньо-виховного процесу, що забезпечує безперервність та послідовність формування вмінь і навичок та професійне становлення майбутніх фахівців. Метою практичної підготовки є оволодіння майбутніми вчителями початкових класів сучасними практичними методами та формами організації діяльності в галузі майбутньої професії, формування на ґрунті одержаних у процесі навчання в університеті теоретичних знань, професійних умінь та практичних навичок для прийняття самостійних рішень під час виконання конкретної роботи, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Практична підготовка студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» передбачає безперервність та послідовність проведення при одержанні достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до різних рівнів вищої освіти: бакалавр, магістр.

Метою практичної підготовки майбутнього вчителя початкових класів є розвиток уміння здійснювати навчально-виховний процес у початкових класах на базі сформованих компетенцій та знань основ теорії методики викладання в початкових класах; забезпечення практичного пізнання студентами рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» закономірностей професійної діяльності та оволодіння способами її організації, вміння вирішувати конкретні методичні завдання згідно з умовами педагогічного процесу; виховання потреби систематично поновлювати свої знання і творчо застосовувати їх у практичній діяльності.

Основними завданнями практичної підготовки є:

- формування і розвиток у майбутніх педагогів умінь і навичок, професійно значущих якостей особистості;
- вивчення сучасного стану навчально-виховної роботи в школах та інших навчально-виховних закладах, надання їм посильної допомоги в роботі школярами;
- вивчення передового педагогічного досвіду;
- виховання любові до обраної професії, формування педагогічних інтересів, нахилів, розвитку творчого підходу до педагогічної діяльності;
- застосування знань та умінь, набутих під час вивчення методик та дисциплін психолого-педагогічного циклу в професійній діяльності;
- закріплення, поглиблення та збагачення психолого-педагогічних та спеціальних знань із різних предметів, використання їх при розв'язанні конкретних педагогічних завдань;
- формування у студентів навичок організації виховної роботи з дітьми, спираючись на знання з психології, педагогіки та фізіології, враховуючи індивідуальні особливості школярів;
- підготовка до проведення в школі занять із застосуванням активних та інтерактивних методів навчання і виховання;
- виконання функцій керівника в учнівських колективах, проведення індивідуальної роботи з учнями;

- виховання стійкого інтересу до професії вчителя, потреби в педагогічній самоосвіті, виробленні творчого підходу до педагогічної діяльності;

- ознайомлення з сучасним станом навчально-виховної роботи в загальноосвітніх та вищих навчальних закладах.

Студенти рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» повинні оволодіти системою **професійних умінь** у процесі проведення навчально-виховної роботи:

- *проектно-прогностичні*: уміння прогнозувати розвиток і виховання дитини, результати певних педагогічних дій; уміння ставити цілі та формувати завдання педагогічної діяльності; уміння планувати і складати плани роботи з дітьми, педагогами, батьками та ін.;

- *організаційні*: уміння організовувати різноманітні види діяльності з дітьми та дорослими, налагоджувати свою діяльність; уміння впорядковувати робоче місце тощо;

- *методичні*: володіння методами і прийомами роботи з дітьми та дорослими, уміння здійснювати індивідуальний підхід, розвивати творчі здібності, активізувати пізнавальну діяльність;

- *діагностичні*: уміння вивчати особистість дитини і дорослого, умови і засоби педагогічного процесу, педагогічну документацію; уміння аналізувати діяльність дітей і дорослих, продукти діяльності, уміння розробляти і використовувати методи науково-педагогічних досліджень тощо;

- *здоров'язберезувальні*: уміння створювати сприятливі умови для здорового способу життя, створювати позитивний емоційний клімат, охороняти нервову систему учнів тощо;

- *комунікативні*: уміння цілеспрямовано організовувати спілкування і керувати ним; уміння публічно виступати перед колективом педагогів, батьками, учнями; уміння вирішувати конфліктні ситуації, керувати своєю поведінкою і настроєм, чітко і переконливо висловлювати свої думки.

1.2. Функції практичної підготовки, принципи її організації

До основних **функцій** практичної підготовки належать:

1. *Адаптаційна* – під час практики студент рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» глибше ознайомлюється з майбутнім робочим місцем, поширює знання щодо різних видів навчально-виховних заходів, звикає до ритму педагогічного процесу, роботи з дітьми, тобто адаптується до шкільного життя в якості вчителя початкових класів.

2. *Навчальна* – під час практики актуалізуються, поглиблюються та знаходять своє комплексне застосування теоретичні знання, набуті в процесі навчання у ВНЗ, формуються педагогічні вміння та навички.

3. *Виховна* – проходження практичної підготовки є підвалиною для формування ставлення до педагогічної професії, професійно значущих якостей особистості вчителя, розуміння необхідності самоосвіти та самовиховання, становлення професійно-педагогічного інтересу.

4. *Розвивальна* – правильно організована практична підготовка відпрацьовує педагогічні уміння майбутніх педагогів початкової школи, їхнє педагогічне мислення, мотиваційну сферу щодо педагогічної діяльності.

5. *Діагностична* – протягом педагогічної практичної підготовки студенти рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» мають змогу перевірити рівень власних особистісних та професійних якостей, професійну придатність та підготовленість до педагогічної діяльності.

У сучасних умовах гуманізації навчально-виховного процесу основні вимоги до організації практичної підготовки обумовлено також певними **принципами**, якими повинен керуватися студент рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» під час проходження практичної підготовки:

1. Єдність навчання, виховання й розвитку особистості в освітніх процесах і соціумі.

2. Особистісно-орієнтований підхід у вихованні (визнання унікальності своєрідності особистості кожної дитини, її вищої соціальної цінності).

3. Вивчення й формування індивідуально-особистісних якостей учнів, урахування вікових особливостей.

4. Відповідність виховання природним задаткам дитини і закономірностям її розвитку.

5. Етнічна своєрідність виховання в єдності із загальнолюдськими цінностями (опора на національні цінності, принципи, звичаї, традиції, культуру).

6. Гуманізація міжособистісних стосунків (шанобливе ставлення до педагогів та учнів, врахування думки інших, доброта та увага).

7. Принципи співпраці (створення психологічного комфорту, ситуацій успіху, довіри, суперництва, діалогічність спілкування).

8. Гуманізація освіти й виховання (залучення особистості до світової культури, наукових, філософських і релігійних картин Всесвіту тощо; формування особистості, її свободи; уміння виражати й обстоювати свою позицію).

9. Диференціація й індивідуалізація навчально-виховного процесу (відбір змісту, форм і методів виховання з урахуванням своєрідності учнів, їхніх схильностей, інтересів, здібностей, особистісних і професійних якостей учителів, батьків, умов сім'ї, соціуму; створення оптимальних умов для реалізації потенційних можливостей кожного учня в процесі соціалізації).

10. Естетизація середовища (комфорт, краса, затишок, чистота приміщень; естетизація зовнішнього вигляду, культура взаємин і спілкування).

1.3. Основні професійні компетенції студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр», набуті під час практичної підготовки

Конструктивно-планувальні компетенції:

– складати тематичні плани відповідних дисциплін початкової та вищої освіти, плани-конспекти окремих уроків/занять з урахуванням умов навчання рівня підготовки студентів рівня вищої освіти; визначати цілі заняття (практичні, соціокультурні, розвивати навчальні, розвивальні, виховні);

– обирати ефективні методи і прийоми досягнення визначених цілей;

– визначати типи задач, вправ і завдань та послідовність їх виконання згідно з етапами оволодіння знаннями, вміннями й навичками учнів/студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр», враховуючи труднощі засвоєння навчального матеріалу й рівень підготовки учнів / студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр»;

– проектувати навчальні ситуації для демонстрації та засвоєння знань із дисциплін початкової та вищої школи;

– використовувати необхідні допоміжні засоби навчання, в тому числі технічні, для проведення занять;

– проектувати практичні заняття з використанням комп'ютерних засобів навчання.

Комунікативно-навчальні компетенції:

– контролювати мовленнєву діяльність студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр»;

– помічати помилки студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» в усному й писемному мовленні, розуміти їх характер та тактовно їх виправляти, використовуючи мовленнєві способи виправлення помилок;

– удосконалювати власну мовленнєву культуру, послуговуючись різними типами словників.

Організаційні компетенції:

– організовувати виконання розробленого плану заняття;

- вносити методично виправдані корективи до плану уроку/заняття з урахуванням конкретної ситуації, що склалася на уроці/занятті;
- учити учнів/студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» найбільш раціональним прийомам самостійної роботи над навчальним матеріалом у позааудиторній роботі;
- раціонально поєднувати на уроці/занятті колективні (фронтальні, малогрупові, парні) та індивідуальні форми роботи з урахуванням особливостей кожної з них;
- проводити навчальні ігри, в тому числі рольові, з урахуванням рівня підготовки учнів/студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр»;
- методично доцільно застосовувати традиційні допоміжні засоби, а також адитивні, візуальні, аудіовізуальні технічні та електронні засоби навчання.

Розвивально-виховні компетенції:

- реалізовувати загальноосвітній, розвивальний, виховний та соціокультурний потенціал навчального матеріалу уроку/заняття;
- формувати і розвивати інтелектуальну та емоційну сфери особистості учня / студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр»;
- вирішувати завдання морального, культурного, естетичного, гуманістичного та міжкультурного виховання учнів/студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр».

Дослідницькі компетенції:

- проводити аналіз власних уроків/занять і занять колег із метою прогнозування можливих труднощів його засвоєння та добору оптимальних шляхів попередження помилок;
- проводити спостереження та комплексний аналіз відвіданих уроків/занять із теоретичним обґрунтуванням різних сторін навчальної діяльності;

– спостерігати, аналізувати та узагальнювати досвід викладачів і магістрантів-практикантів, переносити ефективні прийоми і форми роботи в практику своєї педагогічної діяльності;

– вивчати методичну літературу і теоретично осмислювати навчальний процес, а також удосконалювати свою роботу, використовуючи описані в літературі нові форми та прийоми навчання.

1.4. Види практичної підготовки

За ознакою активної професійної діяльності практична підготовка поділяється на навчальну та виробничу. Ці загальні види практичної діяльності реалізуються через відповідні форми практичної підготовки:

1. **Навчальна** практична підготовка має своєю метою поглибити і закріпити теоретичні знання студентів рівня вищої освіти бакалавра із педагогіки, психології, методики навчання та виховного процесу, виробити навички практичної роботи, ознайомити з діяльністю класного керівника, системою роботи навчального закладу. Практиканти закладають підвалини власних фахових умінь, формують основи свого педагогічного стилю, відпрацьовують навички професійно-педагогічної комунікації; оволодівають вміннями самостійної роботи, самоосвіти в плані ознайомлення з новими педагогічними технологіями, альтернативними системами навчання та виховання.

Під час практичної підготовки студенти рівня вищої освіти бакалавра ознайомлюються з діяльністю класного керівника, системою роботи навчального закладу, вивчають учнів і колектив класу, беруть участь у поточній навчально-виховній роботі вчителя (класного керівника). Цей етап практики є базою для наступної виробничої практичної підготовки.

2. **Виробнича** практична підготовка (початковий стан засвоєння педагогічної професії) спрямована на застосування набутих професійних компетентностей.

У процесі практичної підготовки студенти рівня вищої освіти бакалавра ознайомлюються з плануванням навчально-виховної роботи в школі, з планами учителя початкової школи: календарно-тематичними, поурочними; розробляють власні плани-конспекти уроків різних типів; проводять уроки з використанням сучасних технологій, форм, методів, засобів навчання; оволодівають уміннями поточного і тематичного оцінювання учнів, контролю рівня якості знань, навчальних досягнень; проводять позакласні та виховні заходи з учнями; формують уміння аналізувати відвідані уроки, позакласні й виховні заходи; проводять психолого-педагогічні спостереження; складають психологічні характеристики на учня або клас; виготовляють наочність до уроків.

3. Асистентська науково-педагогічна практична підготовка студентів рівня вищої освіти магістра передбачає закріплення знань та практичних навичок, набутих під час вивчення профільних дисциплін на посаді викладача.

Під час проходження виробничої практичної підготовки студенти рівня вищої освіти магістра не лише поглиблюють і закріплюють у виробничих умовах теоретичні знання зі спеціальних і загальних дисциплін, а й застосовують їх у вирішенні конкретних завдань практичної підготовки; працюють над формуванням практичних умінь і навичок для виконання професійних завдань в якості асистента чи викладача, над виробленням знань організації основних форм навчання у вищій школі, застосування сучасних технологій і методів, що сприяють активізації навчально-пізнавальної діяльності випускника вищої освіти; оволодівають методикою розробки навчально-методичних матеріалів, призначених для використання при підготовці фахівців рівня вищої освіти «бакалавр»; вивчають передовий практичний досвід; працюють над формуванням умінь професійного і педагогічного спілкування з аудиторією; вихованням морально-етичних якостей викладача вищої школи, індивідуального творчого стилю

професійної діяльності, потреби в самоосвіті; над розвитком професійно значущих якостей особистості; діяльності.

Відтак з огляду на класифікаційні види практичної підготовки виокремлюють три етапи її проходження в педагогічному виші:

1. Пропедевтичний (навчальна практична підготовка).
2. Основний (виробнича практична підготовка студентів рівня вищої освіти бакалавра).
3. Завершальний (асистентська практична підготовка студентів рівня вищої освіти магістра).

1.5. Організація та керівництво практичною підготовкою, порядок її проходження

До основних **організаційних положень** практичної підготовки належать:

1. Відповідальність за організацію, проведення й контроль практичної підготовки покладається на факультетського керівника практичної підготовки від вищого навчального закладу. Розподіл практикантів по школах здійснюється з урахуванням рейтингу ЗОШ, навчальних закладів та місця проживання студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр». До керівництва практичною підготовкою залучаються досвідчені викладачі кафедр факультету ПТПО.

2. Факультетський керівник від вищого навчального закладу:

- проводить інструктаж про порядок проходження педагогічної практичної підготовки та з техніки безпеки, надання практикантам необхідних документів (направлення, програми, щоденник, методичні рекомендації тощо), перелік яких встановлює навчальний заклад;

- повідомляє студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» про систему звітності з практичної підготовки, ухвалену на факультеті, а саме:

оформлення й подання письмового звіту, щоденника педагогічних спостережень, планів-конспектів контрольних уроків, підготовка доповіді для захисту власних результатів практичної підготовки тощо;

- у тісному контакті з керівником практичної підготовки від школи забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою;

- контролює забезпечення нормальних умов праці й побуту студентів рівня вищої освіти та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та техніки безпеки;

- контролює виконання практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку;

- у складі комісії приймає заліки з практичної підготовки;

- подає завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практичної підготовки із зауваженнями та пропозиціями щодо поліпшення практичної підготовки студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр».

3. Груповий керівник у процесі практичної підготовки *забезпечує* проведення таких організаційних заходів:

- інструктує студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» щодо порядку проходження практичної підготовки;

- надає практикантам консультації щодо оформлення необхідних документів: плани-конспекти уроків, загальний звіт із практичної підготовки, виготовлення наочності та інших методичних матеріалів);

- докладно інформує про систему звітності з практичної підготовки;

- контролює проходження практичної підготовки студентами рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» відповідно до програми;

- бере участь в установчій та підсумковій конференціях із педагогічної практичної підготовки;

- проводить інструктивно-методичну роботу з учителями шкіл;

- розподіляє студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» по класах/групах;

- організовує відвідування практикантами уроків зі спеціальності,

- позакласних занять із дисципліни та проводить аналіз занять;
- організовує проведення студентами рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» різних типів уроків;
- перевіряє конспекти уроків та надає допуск до проведення контрольного уроку;
- відвідує контрольні уроки, аналізує їх;
- забезпечує виконання програми практичної підготовки;
- аналізує звітну документацію студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» про роботу за час практичної підготовки;
- разом із класним керівником оцінює роботу студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр»;
- бере участь у роботі комісії під час заліку з практичної підготовки;
- виставляє підсумкову оцінку за практичну підготовку в заліково-екзаменаційну відомість та залікову книжку студента рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр»;
- студентам рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр», які проходять педагогічну практичну підготовку за місцем майбутнього працевлаштування, призначає консультаційні дні (для проміжної звітності студента рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр»). Графік консультацій затверджується завідувачем кафедри та подається керівникові практичної підготовки університету;
- складає звіт за результатами практичної підготовки групи студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» та подає його керівникові практики факультету.

4. Бази практик в особі їх перших керівників разом із вищими навчальними закладами несуть відповідальність за організацію, якість і результати практичної підготовки студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр».

5. Для майбутніх вчителів початкової школи, які навчаються без відриву від виробництва, виші можуть передбачати практичну підготовку тривалістю до одного місяця згідно з «Положенням».

6. Студенти рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» при проходженні практичної підготовки **зобов'язані:**

- до початку практичної підготовки одержати від керівника практичної підготовки від навчального закладу консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

- своєчасно прибути на базу практичної підготовки;

- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практичної підготовки й указівками її керівників;

- вивчати й суворо дотримуватися правила охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії;

- нести відповідальність за виконану роботу;

- своєчасно скласти залік із практичної підготовки.

Після закінчення терміну практичної підготовки студенти рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» звітують про виконання програми та індивідуального завдання.

Загальна форма звітності студента рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» за практичну підготовку – подання письмового звіту, особистої відомості-характеристики, підписаних і оцінених безпосередньо керівником від бази практичної підготовки; щоденника педагогічних спостережень; планів-конспектів контрольних уроків; створених під час практичної підготовки засобів навчання.

7. Письмовий звіт разом з іншими документами, установленими навчальним закладом (щоденник, характеристика та інше), подається на рецензування керівнику практичної підготовки від навчального закладу.

Звіт має містити відомості про виконання студентом ступеня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» усіх розділів програми практичної підготовки.

8. Звіт із практичної підготовки студент рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» (із диференційованою оцінкою) складає груповому керівнику або комісії, призначеній завідувачем випускової кафедри ТППО. До складу комісії входять керівники практичної підготовки і, за можливості, від баз практичної підготовки, викладачі кафедри, які викладали практикантам спеціальні дисципліни.

9. Комісія приймає залік у студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» у вищому навчальному закладі після двох тижнів по завершенні практичної підготовки. Оцінка за практичну підготовку вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку студента рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» за підписом групового методиста.

10. Оцінка студента рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» за виробничу практичну підготовку враховується стипендіальною комісією при призначенні стипендії разом із його оцінками за результатом підсумкового контролю.

11. Студенту рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр», який не виконав програму практичної підготовки без поважних причин, може бути надано право проходження практичної підготовки повторно за виконання умов, визначених вищим навчальним закладом. Майбутній фахівець, який востаннє отримав негативну оцінку з практичної підготовки в комісії, відраховується з вищого навчального закладу.

12. Підсумки кожної практичної підготовки обговорюються на засіданнях вченої ради факультету ТППО не менше одного разу впродовж навчального року.

II. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ НА РІЗНИХ ЕТАПАХ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Зміст, види практичної підготовки, форми звітності тощо визначаються «Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», наказами й рішеннями колегії Міністерства освіти і науки України щодо практичної підготовки студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр», навчальними планами спеціальностей і спеціалізацій, освітньо-кваліфікаційними характеристиками фахівців, передбаченими Державними стандартами вищої освіти України та програмами практик, розробленими кафедрами факультету ПТПО та кафедрами педагогіки й психології університету.

Відповідно до специфіки педагогічної галузі практична підготовка студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» факультету початкової, технологічної та професійної освіти має наскрізний (неперервний) характер: вона проводиться впродовж усього навчального процесу, починаючи з третього курсу, у формі навчальної та виробничої практичної підготовки. Види, тривалість і терміни проведення практичної підготовки визначаються окремо для кожного освітньо-кваліфікаційного рівня (бакалавр, магістр).

Так, студенти рівня вищої освіти *бакалавра* всіх спеціалізацій факультету початкової, технологічної та професійної освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» проходять:

- на III курсі впродовж 4 тижнів навчальну практичну підготовку;
- на III(1) курсі впродовж 2 тижнів – виробничу практичну підготовку;
- на IV курсі впродовж 6 тижнів (вересень – жовтень) – виробничу практичну підготовку.

Студенти рівня вищої освіти *магістра* проходять асистентську практичну підготовку протягом 4 тижнів (3 семестр) на базі факультету початкової, технологічної та професійної освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

2.1. Навчальна практична підготовка

Пропедевтичний етап практичної підготовки, як зазначалося вище, становить навчальна практична підготовка, що готує студентів рівня вищої освіти бакалавра до активної педагогічної діяльності на наступних етапах.

Метою навчальної практичної підготовки є узагальнення та систематизація набутих студентами рівня вищої освіти бакалавра знань із педагогіки, психології та методик викладання дисциплін освітніх галузей початкової школи, а також конкретизація теоретичних положень практичними спостереженнями на уроках різних освітніх галузей.

До **загальних завдань** цього виду практичної підготовки належать:

1. Порівнювати теоретичну й практичну системи функціонування комплексу з навчально-виховної роботи молодшими школярами, навчатися розглядати й аналізувати співвідношення між теоретичними положеннями дидактики, теорії і методики навчання основних дисциплін початкового циклу та практичною роботою вчителя початкових класів.

2. Визначати на практиці загальнодидактичні принципи навчання, методи і прийоми викладання навчального матеріалу, різновиди домашніх завдань, методику інструктажу та перевірки тощо з української мови й читання, математики, природознавства та ін.

3. Установлювати класифікаційні типи уроків української мови й читання, іноземної мови, математики та природознавства, інформатики та ін., аналізувати й порівнювати їх основні організаційні етапи.

4. Зауважувати застосування інноваційних педагогічних підходів, використаних у ході уроків української мови й читання, іноземної мови, математики та природознавства, інформатики та ін.

5. Формувати вміння та навички спостереження й аналізу організації навчально-виховного процесу в початковій школі загалом і на уроках української мови й читання, іноземної мови, математики та природознавства, інформатики та ін. зокрема.

6. Удосконалювати власні професійні уміння й навички, здобувати нові знання, стимулювання прагнення до вивчення спеціальних та педагогічних дисциплін.

7. Розвивати фахові здібності, активізувати професійно-педагогічного інтересу, удосконалювати і коригувати власні професійні вміння педагогічного спілкування.

Зміст роботи студентів рівня вищої освіти «бакалавр» у навчальній практичній підготовці:

1. Участь у настановчій конференції з питань і організації практичної підготовки.

2. Постійні консультації з методистами практичної підготовки.

3. Ознайомлення із загальними нормами ведення класного журналу в початкових класах, критеріями оцінювання та формами перевірки знань, умінь та навичок учнів із дисциплін освітніх галузей початкової школи, висновок щодо дотримання їх у аналізованому навчальному процесі.

4. Складання щоденника практичної підготовки з календарним планом та «фотографіями» відвіданих уроків із дисциплін освітніх галузей початкової школи (див. IV розділ «Оформлення звітної документації»).

5. Звітування про проходження навчальної практичної підготовки методистам з наочною презентацією її результатів.

Навчально-методична робота

1. Відвідування всіх уроків згідно з розкладом класу, за яким представник адміністрації школи закріпив студента рівня вищої освіти бакалавра для проходження педагогічної практичної підготовки.

2. Докладне конспектування ходу переглянутих уроків із дисциплін освітніх галузей початкової школи в щоденнику педагогічних спостережень із зазначенням всіх дій учителя та учнів на уроці, їхніх діалогів тощо («фотографії» уроків) та їх наступний дидактичний аналіз за поданою схемою (додаток Б). Щоденник свідчить про обсяг і зміст виконаної студентом роботи, про щоденне навантаження практиканта.

Для того, щоб дидактичний аналіз уроку був повним і якісним, варто скористатися науковою, навчальною та довідковою літературою з педагогіки й часткових методик, поданою у «Переліку довідкової літератури».

На початку щоденника записуються відомості про школу: адреса, телефони, відомості про адміністрацію школи, прізвище вчителя початкових класів, методистів практики; відомості про клас: список учнів класу, обов'язки учнів у класі, актив класу; розклад дзвінків та уроків (відомості записуються послідовно на сторінках щоденника).

Відвідування індивідуальних занять учителя з учнями, конспектування їх ходу, загальна характеристика, визначення ефективності. Результати аналізу індивідуальних занять оформлюються окремим розділом щоденнику педагогічних спостережень із докладним їх конспектуванням та аналізом.

По закінченні практичної підготовки студент рівня вищої освіти бакалавра повинен мати таку **звітну документацію**:

1. Щоденник практичної підготовки з розгорнутим дидактичним аналізом кожного уроку (45 докладних планів-конспектів уроків із різних дисциплін початкового циклу, орієнтовно 7 уроків читання, 7 – рідної мови, 4 – розвитку зв'язного мовлення; 7 – з математики, 4 – з інформатики, 4 – з природознавства, 3 — «Я у світі», 4 – з трудового навчання, 4 – з іноземної мови, 3 – ОГ «Мистецтво»); аналізом гурткової роботи, індивідуальної роботи вчителя з учнями, класних годин, календарний план кожної з дисциплін початкового циклу на період практики та ін.; результати аналізу гурткової роботи, індивідуальної роботи вчителя з учнями, класних годин та ін. (зразок дидактичного аналізу уроку – у додатку).

2. Презентація до щоденника практичної підготовки (фотоматеріали, відеофрагменти уроків, виховних заходів, наочність до уроків із різних дисциплін у початковій школі).

Під час навчальної практичної підготовки студентом також виконуються завдання зі шкільної гігієни, педагогіки та психології, що перевіряються методистами від відповідних кафедр.

2.2. Виробнича практична підготовка

Основний етап педагогічної практичної підготовки на факультеті ПТПО ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» триває впродовж 6 тижнів четвертого курсу і переслідує мету практичного вправляння студентів рівня вищої освіти бакалавра в плануванні, підготовці проведенні уроків із різних дисциплін початкового циклу та виховних заходів.

Загальні завдання, що їх слід вирішувати студентам рівня вищої освіти на практичній підготовці, такі:

1. Поглиблення теоретичних і практичних знань про структуру комплексу навчально-виховної роботи початкової школи, класу, вчителя початкових класів.
2. Формування й розвиток практичних умінь проведення навчально-виховної роботи з молодшими школярами.
3. Становлення потреби в дослідницькому підході до педагогічної діяльності.
4. Подальший розвиток і вдосконалення фахових здібностей, професійно-педагогічного інтересу.

Зміст виробничої практичної підготовки

Упродовж проходження практичної підготовки студенти рівня вищої освіти бакалавра IV курсу повинні опанувати практичні навички організації перших днів дитини в школі, проведення уроків різних типів, спілкування з учнями, учителями, дирекцією навчального закладу, батьками, способи виготовлення чи підготовки й використання різних дидактичних матеріалів тощо.

Перший етап виробничої практичної підготовки «Перші дні дитини школі» розпочинається з переклички 31 серпня і триває впродовж одного тижня.

Метою практичної підготовки «Перші дні дитини в школі» є ознайомлення з особливостями періоду адаптації дитини до нових умов у перший тиждень її перебування в школі.

Завдання практичної підготовки «Перші дні дитини в школі»:

1. Ознайомлення студентів рівня вищої освіти бакалавра з особливостями формування першого класу.

2. Розкриття особливостей, змісту і методики навчально-виховної роботи з дітьми в перший тиждень навчання.

3. Ознайомлення студентів рівня вищої освіти бакалавра із особливостями роботи вчителя з батьками першокласників у перший тиждень навчального року.

Під час практичної підготовки студенти рівня вищої освіти бакалавра мають ознайомитись із такими видами діяльності:

- порядком прийому дітей до школи і методикою комплектування перших класів;
- планування роботи вчителя на перший тиждень;
- особливостями організаційно-педагогічної діяльності вчителя в перший день (прийом дітей, ознайомлення їх з класною кімнатою, іншими дітьми, школою, правилами поведінки та режимом роботи школи);
- розміщенням дітей у класі відповідно до санітарно-гігієнічних вимог (норм);
- змістом, організацією й методикою проведення уроків у перші дні навчання дітей;
- організацією навчальної діяльності дітей (правилами користування олівцем, ручкою, підручниками, дошкою, дидактичним матеріалом, організацією робочого місця);
- методами і прийомами формування в реальному педагогічному процесі відносин «учитель-учень»;

- методами виявлення рівня знань та вмінь дітей у сфері усного мовлення, читання, письма, рахунку, малювання, їх уявлень про явища природи, суспільного життя та інших відомих відомостей, навичок, що характеризують рівень їх розвитку;

- особливостями роботи з батьками і проведення перших зборів.

Зміст практичної підготовки «Перші дні дитини в школі»

1. Спостереження і аналіз зустрічі вчителя з учнями (свято знань, свято першого дзвоника, початок першого навчального року).

2. Бесіда з учителем про порядок комплектування класів, техніку запису дітей і знайомство з ними, принципи розподілу учнів по класах, розміщення учнів у класі залежно від їх зросту, особливостей зору, слуху.

3. Ознайомлення з планом роботи вчителя на першу чверть, із планами-конспектами уроків першого тижня, іншою документацією.

4. Щоденне спостереження всіх уроків, виховних заходів першого тижня навчання першокласників, їх обговорення.

5. Щоденний запис та аналіз спостережень у щоденник практиканта.

6. Вивчення вікових та індивідуальних особливостей першокласника.

7. Збір матеріалів про зміст, організацію та методику проведення навчально-виховної роботи учителя в першому класі протягом першого тижня навчання в школі.

8. Проведення виховних заходів із першокласниками (фізкультхвилинок, фізкультпауз, організованих перерв, індивідуальних та групових бесід на етичну тему, ознайомлення дітей зі школою, класом, із порядком вступу до школи, в клас).

9. Допомога вчителю: виготовлення наочності, підписування зошитів, зустріч дітей і відправлення їх додому, чергування, організація ігор та розваг, індивідуальна та групова робота з батьками, підготовка до батьківських зборів, оформлення класу.

10. Здача керівникові практичної підготовки звітної документації (щоденник, звіт, 2-3 кращі зразки наочності чи дидактичного матеріалу).

Практична підготовка «*Перші дні дитини в школі*» проводиться в перший тиждень 7 семестру по 6 годин щоденно. У процесі практичної підготовки студенти рівня вищої освіти бакалавра виступають у ролі спостерігачів і помічників учителів перших класів.

Для проходження практичної підготовки студенти рівня вищої освіти бакалавра розподіляються по класам шкіл міста або за місцем проживання, або працевлаштування. Кожен практикант закріплюється за одним із перших класів, де він виконує всі завдання, передбачені програмою практичної підготовки.

Протягом педагогічної практики кожен студент рівня вищої освіти бакалавра відвідує всі заняття, які проводить учитель початкових класів, веде щоденник, у якому фіксує свої спостереження та робить щоденно аналіз його навчально-виховної діяльності.

Після закінчення педагогічної практичної підготовки студенти рівня вищої освіти бакалавра здають груповому керівникові звітні документи, які перевіряються та оцінюються ним. Щоденники педагогічної практичної підготовки повертаються практикантам.

Звітна документація з етапу практичної підготовки «Перші дні дитини в школі»:

1. Щоденник педагогічної практичної підготовки «Перші дні дитини в школі» (додаток Г).
2. Розгорнутий дидактичний аналіз 10 уроків першого тижня навчання дітей у школі з визначенням специфіки уроків кожної освітньої галузі.
3. Твір-звіт у вільній формі, у якому висвітлюються особливості методичної, виховної роботи студента рівня вищої освіти «бакалавр» протягом тижня (перша зустріч з дітьми, їх адаптація в школі, робота з батьками тощо).

Зміст роботи на основному етапі виробничої практичної підготовки:

1. Вивчення системи роботи школи, класу, в якому проходитиме практика, бесіда з директором та його заступником, учителем початкових класів.

2. Ознайомлення з нормативними документами для початкової школи (навчальні програми, критерії оцінювання, стандарти), документацією вчителя початкових класів (календарні плани, план виховної роботи, класний журнал), правилами оформлення й ведення учнівських щоденників.

3. Конспектування календарних планів з усіх дисциплін початкового циклу та плану виховної роботи на період практики.

4. Планування, підготовка, проведення та аналіз пробних та контрольних уроків з кожного предмета початкової школи.

5. Проведення індивідуальної роботи зі слабкими чи сильними учнями, гурткової роботи.

6. Аналіз режиму роботи та специфіки групи подовженого дня, планування й організація діяльності в ній учнів.

7. Допомога вчителю у перевірці зошитів, підготовці позакласних та позашкільних заходів, виготовленні наочних посібників, організації трудової діяльності учнів.

8. Організація науково-дослідної роботи, проведення діагностичних зрізів, апробація інноваційних методів викладання дисциплін початкової школи в межах проведення наукових досліджень і оформлення курсових робіт.

По закінченні практичної підготовки студент рівня вищої освіти бакалавра повинен мати таку звітну документацію:

1. Особиста відомість-характеристика із підписами вчителя, директора школи, оцінками методистів із педагогіки та психології, групового методиста (додаток Е).

2. Календарний план кожної з дисциплін початкового циклу на період практичної підготовки.

3. Докладні плани-конспекти особисто розроблених і проведених пробних уроків із різних дисциплін початкового циклу (30 шт.): українська

мова – 5 уроків, друга мова (російська) – 1 урок, іноземна – 4 уроки, читання – 4, уроки із розвитку мовлення – 2, математика – 5, інформатика – 2, природознавство – 3, суспільствознавство – 1, праця – 1, мистецтво – 1, фізичного виховання – 1.

4. 5 планів-конспектів пробних уроків зі спеціалізації (у разі відсутності дисципліни «Хореографія» у навчальному плані школи практикант готує 5 танцювальних номерів до виховних заходів з учнями початкових класів).

5. Плани-конспекти контрольних уроків (10 уроків по 1 з кожної дисципліни початкової ланки навчання), у тому числі один урок зі спеціалізації.

Звітна документація студентів рівня вищої освіти бакалавра за їхнього працевлаштування на посаді вчителя початкових класів включає такі складники:

- довідка про працевлаштування за фахом (учитель початкової школи);
- характеристика директора школи з печаткою навчального закладу;
- ксерокопія трудової книжки.

2.3. Організація і проведення асистентської практичної підготовки студентів рівня вищої освіти «магістр»

Асистентська практична підготовка студентів рівня вищої освіти магістра на факультеті ПТПО спрямована на поглиблення теоретичної та практичної професійної підготовки, закріплення, поширення знань із психолого-педагогічних та спеціальних дисциплін, які зорієнтовані на професійну діяльність у різних сферах освіти.

Асистентська практична підготовка студентів рівня вищої освіти «магістр» є складовою частиною навчально-виховного процесу, заключним етапом теоретичної і практичної підготовки висококваліфікованих спеціалістів, засобом формування у них навичок педагогічної і наукової

діяльності й умінь ефективно працювати в умовах реформування системи освіти України.

Асистентська практична підготовка магістрантів факультету початкової, технологічної та професійної освіти проходить у 3-му семестрі навчання в магістратурі протягом 4-х тижнів та є важливою частиною професійної підготовки фахівців-педагогів.

У період практичної підготовки студентів рівня вищої освіти магістр зобов'язаний своєчасно і якісно виконувати завдання, передбачені програмою практики, засвоїти сучасні методи обліку та контролю знань, дотримуватися правил внутрішнього розпорядку, не порушувати трудову дисципліну, сприяти виконанню завдань, які стоять перед кафедрою, брати активну участь у громадському житті колективу.

Метою виробничої практичної підготовки є:

- оволодіння сучасними методами, формами та засобами навчання у вищій школі;
- формування необхідних професійно-педагогічних умінь і навичок для вирішення практичних завдань в умовах реального навчально-виховного процесу у вищій школі;
- виховання потреби постійного вдосконалення педагогічної майстерності;
- розвиток творчої ініціативи та конкретних дослідницьких умінь у професійній діяльності викладача вищої школи;
- набуття вмінь організовувати та проводити різні типи навчальних занять із фахових методик у вищій школі (методика навчання української мови в початкових класах, методика навчання математики в початкових класах, методика навчання природознавства в початкових класах): семінари, практичні та лабораторні заняття.

Завдання практичної підготовки студентів рівня вищої освіти магістра:

- ознайомлення студентів рівня вищої освіти магістра із навчальним планом, програмами навчальних курсів, навчально-методичним і

матеріально-технічним забезпеченням кафедр, факультету початкової, технологічної та професійної освіти;

- формування й розвиток професійно-педагогічних умінь і навичок викладача часткових методик вищої школи;
- створення умов для професійної адаптації студентів рівня вищої освіти магістра, залучення їх до активної діяльності як асистентів викладачів та кураторів в академічних групах;
- розвиток у студентів рівня вищої освіти магістра практичних умінь здійснювати виховну роботу серед молоді;
- оволодіння студентами рівня вищої освіти магістра комунікативними вміннями, необхідними для спілкування зі студентами рівня вищої освіти бакалавра та викладачами;
- вироблення у майбутніх фахівців вищої школи навичок самостійності у підготовці й проведенні різних форм навчально-виховної роботи зі студентами рівня вищої освіти бакалавра, особистої відповідальності за якість та ефективність цієї роботи.

Асистентська педагогічна практична підготовка студентів рівня вищої освіти «магістр» передбачає такий зміст роботи:

- ознайомлення студентів рівня вищої освіти магістра з особливостями організації навчально-виховного процесу на факультеті початкової, технологічної та професійної освіти (ознайомлення з освітньо-кваліфікаційною характеристикою фахівця, навчальним планом, розкладом занять тощо);
- ознайомлення з модульно-рейтинговою системою організації навчання на факультеті початкової, технологічної та професійної освіти;
- ознайомлення зі змістом вищої освіти (типові та робочі програми з навчальних дисциплін, підручники, посібники, методичні рекомендації з методик викладання);
- відвідування та аналіз занять викладачів кафедри та магістрантів-практикантів;
- планування власної викладацької діяльності, підготовку до занять;

- проведення практичних занять із методик за розкладом провідного викладача;
- виконання магістрантами обов'язків куратора академічної групи;
- участь у засіданнях кафедр, методичних секцій, у роботі семінарів викладачів тощо.

До змісту асистентської практичної підготовки студентів рівня вищої освіти магістра як асистентів викладача входить:

- складання тематичного плану і планів окремих занять;
- проведення занять за складеним планом;
- відвідування занять викладачів кафедри та магістрантів-практикантів;
- проведення психолого-педагогічного та методичного аналізу відвіданих практичних занять;
- виготовлення мультимедійного супроводу до занять, підготовка інших навчальних матеріалів;
- перевірка письмових робіт студентів рівня вищої освіти бакалавра;
- проведення консультацій для студентів рівня вищої освіти бакалавра.

До змісту практичної підготовки студентів рівня вищої освіти магістра як куратора академічної групи входить:

- ознайомлення з організацією виховної роботи на факультеті, в академічній групі;
- планування виховної роботи в академічній групі;
- відвідування та аналіз виховних заходів, що проводять інші магістранти-практиканти;
- підготовка і проведення одного виховного заходу рідною мовою.

Організація і проведення виробничої практичної підготовки
Навчально-виховна робота студентів рівня вищої освіти магістра здійснюється в три етапи.

На початковому етапі виробничої практичної підготовки, що триває 2-3 дні, кожний магістрант-практикант здійснює таку діяльність:

- бере участь у настановчій конференції з практичної підготовки;
- знайомиться з академічною групою, вивчає навчальні плани, навчальні програми (типові і робочі), розклад занять, інші робочі документи;
- вивчає план виховної роботи куратора, визначає тематику та форму проведення виховного заходу;
- відвідує практичні заняття з фахових методик, що проводять викладачі кафедр, бере участь в їх аналізі.

Наприкінці початкового етапу керівники практичної підготовки разом із студентами рівня вищої освіти магістра складають розклад:

- занять, що проводитимуть студентів рівня вищої освіти магістра;
- взаємовідвідувань студентами рівня вищої освіти магістр занять із зазначенням прізвищ основних рецензентів цих занять;
- виховних заходів, що проводяться практикантами.

На основному етапі педагогічної практичної підготовки студент рівня вищої освіти магістра здійснює таку діяльність:

- проводить практичні заняття (або лекцію – за бажанням) з педагогіки та фахових методик (4 заняття) за розкладом академічної групи. Практикант допускається до проведення заняття тільки за наявності розгорнутого плану-конспекту заняття, затвердженого викладачем-методистом;
- розробляє та виготовляє необхідні для проведення заняття допоміжні засоби навчання;
- відвідує та бере участь в аналізі не менше 1 лекції та 1 практичного заняття з педагогіки та кожної фахової методики, які проводять викладачі кафедр;
- готує і проводить один позааудиторний виховний захід рідною мовою (додаток Д).

На заключному етапі педагогічної практичної підготовки студент рівня вищої освіти магістра виконує таку роботу:

1. Готує звітні матеріали:

- щоденник педагогічної практичної підготовки: 20 конспектів занять із педагогіки та фахових методик;
- розробку виховного заходу;
- по одному розгорнутому плану-конспекту проведеного практичного заняття (або лекції – за бажанням) із педагогіки та кожної фахової методики (методика навчання української мови в початкових класах, методика навчання математики в початкових класах, методика навчання природознавства в початкових класах), мультимедійний супровід до занять;
- взаємоаналіз відвіданих занять (1 лекція, 1 практичне заняття).

2. Здає звітну документацію керівникам педагогічної практичної підготовки для перевірки та оцінювання.

3. Бере участь у підсумкових заходах із педагогічної практичної підготовки: засідань кафедр, «круглого столу» або науково-практичній конференції.

Керівник практичної підготовки приймає диференційований залік у студентів рівня вищої освіти магістра в останні дні проходження практичної підготовки або протягом десяти днів після її закінчення. Оцінка за практичну підготовку вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку студента рівня вищої освіти магістра за підписом керівника.

Студент рівня ступеня вищої освіти магістра, який не виконав програму практичної підготовки без поважних причин або отримав незадовільну оцінку на підсумковому заліку, відраховується з університету.

Якщо програма практичної підготовки не виконана студентом рівня вищої освіти магістра із поважної причини, йому може надаватися можливість пройти практичну підготовку у вільний від навчання час.

III. ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ «БАКАЛАВР» / «МАГІСТР»

По завершенні терміну практичної підготовки студентам рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» надається час для оформлення звітної документації та підготовки до захисту. Припускається дві форми проведення заліку з практичної підготовки:

- надання належно оформленої документації з практичної підготовки та усний звіт груповому методисту;
- прилюдний захист матеріалів практичної підготовки перед комісією, склад якої призначає декан факультету (до комісії входять представники деканату, кафедр педагогіки та психології, факультетських випускових кафедр, груповий керівник практичної підготовки).

За будь-якого варіанту оцінку за практичну підготовку виставляють у відповідну відомість та залікову книжку, вона відіграє роль під час нарахування стипендії та обчислення загальної успішності навчання студента рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр».

Педагогічна практична підготовка на всіх курсах факультету ПТПО оцінюється за допомогою 100-бальної шкали. Мінімальною кількістю балів, що дозволяють уважати практичну підготовку пройденою задовільно, є 60 балів, максимальною – 100 балів.

На **третьому курсі** бали за навчальну практичну підготовку розподіляються таким чином:

- спеціальність – 30 – 50 балів;
- педагогіка – 18 – 30 балів;
- психологія – 6 – 10 балів
- шкільна гігієна – 6 – 10 балів.

На **четвертому курсі** бали за виробничу практичну підготовку розподіляються таким чином:

- спеціальність – 40 – 60 балів;

педагогіка – 15 – 30 балів;

психологія – 5 – 10 балів;

Асистентська практична підготовка студентів рівня вищої освіти магістра оцінюється методистом зі спеціальності 013 – початкова освіта:

- проведення практичних занять (лекцій) з методик початкової освіти – 40 – 60 балів;
- проведення кураторської години – 10 – 20 балів;
- розроблення засобів навчання, у тому числі електронних, – 10 – 20 балів.

При цьому застосовується загальноприйнята відповідність національної шкали оцінювання та шкали ESTS:

90 – 100 балів – «відмінно»;

75 – 89 балів – «добре»;

60 – 74 бали – «задовільно»;

0 – 59 балів – «незадовільно».

Головними критеріями оцінки результатів педагогічної практичної підготовки є рівень сформованості фахової компетенції та професійно-педагогічного інтересу майбутніх учителів (зацікавленість у педагогічній професії, активність, творче та відповідальне ставлення до роботи вчителя тощо). Конкретизація цих кінцевих стандартів є підвалиною **основних критеріїв** оцінювання педагогічної практики студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр»:

90 - 100	<p>Практикант:</p> <ul style="list-style-type: none"> – постійно, без пропусків із неповажних причин відвідував школу (ВНЗ) весь термін практики, вчасно проводив контрольні уроки, позакласні заходи, запрошуючи групового методиста, допомагав учителю й отримав його схвальний відгук; – у повному обсязі виконав загальні та специфічні завдання певного етапу практичної підготовки, у визначений термін подав належним чином оформлену документацію з педагогічної практичної підготовки, має оцінки рівня «А» з педагогіки й психології (шкільної гігієни) та за контрольні уроки; – плани-конспекти переглянутих, пробних та
-----------------	---

	<p>тренувальних уроків, матеріали дослідницької роботи оформив методично грамотно, з дотриманням технічних вимог;</p> <ul style="list-style-type: none"> – у ході практичної підготовки творчо ставився до виконання своїх обов’язків, постійно підвищував рівень власної фахової компетенції шляхом опрацювання додаткової літератури, узагальнення передового досвіду вчителів початкових класів тощо; – у звіті виклав основні події практичної підготовки та власні висновки й узагальнення, що свідчать про певний етап становлення його професійно-педагогічного інтересу.
75 - 89	<p>Практикант:</p> <ul style="list-style-type: none"> – постійно, без пропусків із неповажних причин відвідував школу (ВНЗ) весь термін практичної підготовки, вчасно проводив контрольні уроки, позакласні заходи, експериментальні дослідження, запрошуючи групового методиста, допомагав учителю й отримав його схвальний відгук; – у повному обсязі виконав загальні та специфічні завдання певного етапу практичної підготовки; – плани-конспекти переглянутих, пробних та тренувальних уроків, результати експериментальної роботи оформив методично грамотно, з дотриманням технічних вимог; – під час практичної підготовки виконував лише вказаний обсяг завдань, не виходячи за їх межі, не враховуючи потребу в підвищенні рівня власної фахової компетенції шляхом опрацювання додаткової літератури, узагальнення передового досвіду вчителів початкових класів тощо; – у звіті виклав лише основні події практичної підготовки та стисло навів власні узагальнення, що свідчать про недостатність становлення його професійно-педагогічного інтересу на цьому етапі практичної підготовки.
60 - 74	<p>Практикант:</p> <ul style="list-style-type: none"> – під час практичної підготовки відвідував школу (ВНЗ), але спостерігалися пропуски з неповажних причин, невчасно проводив контрольні уроки та позакласні заходи, наукові розвідки, отримав несхвальний відгук учителя; – частково виконав загальні та специфічні завдання певного етапу практичної підготовки, документацію подав після визначеного терміну або не оформив її належним чином; – плани-конспекти переглянутих, пробних та тренувальних уроків, матеріали дослідницької роботи оформив методично неграмотно та (або) з порушенням технічних вимог; – у ході практичної підготовки не виявив творчого ставлення до майбутньої професії;

	<ul style="list-style-type: none"> – у звіті виклав лише основні події практики.
0 - 59	<p>Практикант:</p> <ul style="list-style-type: none"> – під час практичної підготовки школу (ВНЗ) відвідував зрідка, не проводив контрольних уроків, позакласних заходів та дослідницької роботи, отримав несхвальний відгук учителя; – не виконав частини завдань певного етапу практичної підготовки, документацію подав після визначеного терміну та (чи) не оформив її належним чином; – плани-конспекти переглянутих, пробних та тренувальних уроків, експериментальні матеріали оформив неграмотно чи не подав узагалі.

IV. ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Як зазначалося вище, по завершенні терміну практичної підготовки студенти рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр», залежно від її етапу та завдань, мають надати груповому керівнику необхідний обсяг звітної документації та підготуватися до захисту її результатів.

Різновидами звітності з фаху, які подаються груповому керівнику практики, є:

- особиста відомість-характеристика;
- щоденник педагогічних спостережень;
- розробки контрольних уроків;
- звіт про результати практики;

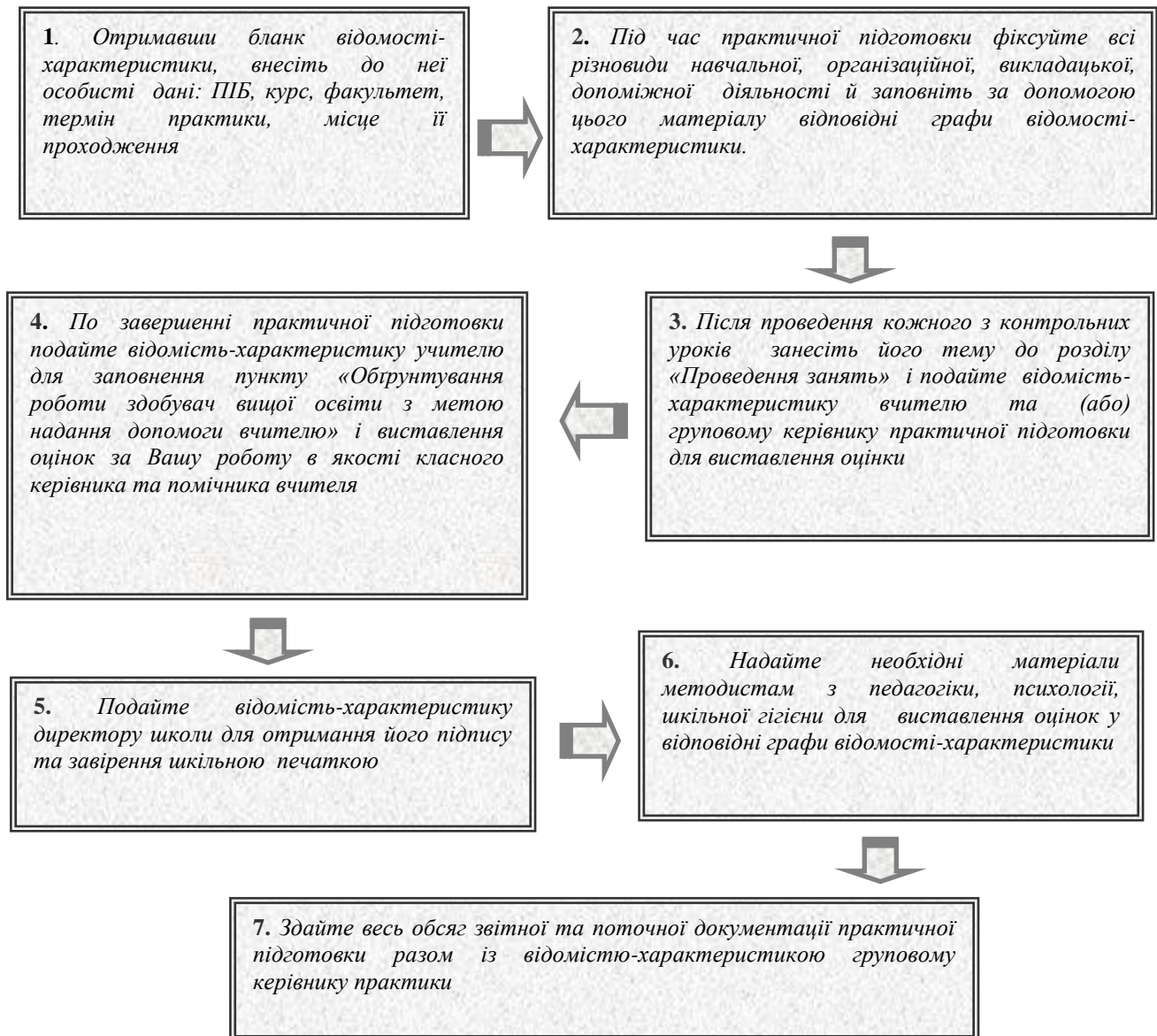
До того ж узагальненою формою звітності з практичної підготовки є захист її результатів, що організовується випусковою кафедрою факультету за обов'язкової присутності керівництва факультету, факультетського та групових керівників педагогічної практичної підготовки.

Усі документи мають бути оформлені грамотно, охайно, розбірливо, згідно з вимогами, вкладені до загальної папки, підписаної за зразком (див. додатки).

Наведемо основні вимоги до оформлення загальної та фахової звітної документації.

Відомість-характеристика є особистим документом студента рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр» на основному та завершальному етапах практичної підготовки. Вона має єдину форму, містить чітко окреслені графи для заповнення усіма учасниками практичної підготовки. Відомість-характеристику слід заповнювати в певному порядку.

Алгоритм заповнення відомості-характеристики

Щоденник педагогічних спостережень – документ студента рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр», у якому відображається основний зміст його роботи під час практичної підготовки – оформлюється за єдиним зразком.

Структура щоденника педагогічних спостережень

1. Титульна сторінка –

Щоденник педагогічних спостережень
студент рівня вищої освіти _____ курсу _____ групи
_____ відділення
факультету початкової, технологічної та професійної освіти
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові)

під час педагогічної практичної підготовки
з _____ до _____
у ЗОШ № _____ (ліцеї, гімназії, коледжі) м. _____
_____ району _____ області

Груповий керівник практики _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Учитель початкових класів _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

2. Загальний опис школи та характеристика її початкової ланки.

3. Матеріально-технічні умови роботи початкової ланки в школі.

Наводяться стислі відомості щодо розташування аудиторій для початкових класів у школі, зручності їх устаткування для молодших школярів, оформлення, затишності. Крім того, зазначається наявність та якість обов'язкового навчального обладнання, дидактичного матеріалу, інших засобів навчання в приміщенні класу, до якого прикріплений практикант та дотримання вимог до ведення класних журналів.

5. Розклад:

- дзвінків у школі (початкова ланка);
- уроків у класі, до якого прикріплений практикант.

6. Перелік учнів класу. Власне перелік доповнюється фактичними відомостями щодо учнівського колективу, як-от: співвідношення хлопчиків і дівчат, кількість учнів із високим, достатнім, середнім та низьким рівнями успішності, їхня загальна вихованість та дисциплінованість.

7. Календарні плани вчителя з фахових дисциплін на період практики.

8. План виховної роботи вчителя на період практичної підготовки.

9. Плани-конспекти переглянутих уроків учителя чи інших практикантів, їх стислий аналіз.

10. Докладні плани-конспекти пробних та тренувальних уроків, самоаналіз їх ефективності.

11. Плани позакласних виховних заходів із мови, переглянутих та проведених особисто.

12. Матеріали для індивідуальних занять із учнями, перелік розроблених презентацій навчального матеріалу, виготовлених наочних засобів, їх макети.

Плани-конспекти наступного виду звітності з педагогічної практичної підготовки – *контрольних уроків* – мають бути докладними, їх слід оформлювати із дотриманням усіх методичних та технічних вимог.

Технічні вимоги до оформлення планів-конспектів контрольних уроків

1. Плани-конспекти контрольних уроків записуються або друкуються з одного боку аркушів формату А4.

2. На аркушах залишаються береги: зверху та знизу – по 2 см, справа – 3 см, зліва – 1,5 см.

3. Титульна сторінка плану-конспекту контрольного уроку повинна мати стандартизований вигляд.

4. Перебіг уроку записується з першого аркуша після титульного, у ньому виділяються загальні етапи та підпункти – іншим кольором, напівжирним шрифтом, підкреслюванням тощо.

5. Друковані плани-конспекти виконуються шрифтом Times New Roman, кегль 14, міжрядковий інтервал – 1 – 1,5 пт, абзацний відступ – 1,25 см.

6. До планів-конспектів контрольних уроків додаються дібрані чи виготовлені до них засоби навчання (їх макети): наочні, дидактичні матеріали, навчальні презентації тощо.

Наприкінці практичної підготовки кожен студент рівня вищої освіти має підготувати *звіт* про її результати, який здається в усній та письмовій формах. Усна використовується на зборах студентів рівня вищої освіти групи, на засіданні кафедри чи підсумковій конференції; письмова складається за відповідною формою й подається груповому керівнику педагогічної практичної підготовки разом з усією звітною та поточною документацією.

Після оформлення всіх вказаних звітних документів та здачі їх для перевірки груповому керівнику практичної підготовки студент рівня вищої освіти магістра готується до *захисту* її результатів, для чого варто переглянути власні записи, узагальнити результати особистих спостережень та вражень від практичної підготовки. Подаємо орієнтовний перелік питань, що допоможуть підготуватися до захисту.

Питання до захисту педагогічної практичної підготовки

1. Охарактеризуйте професійно-педагогічну діяльність, функціональні обов'язки вчителя сучасної школи (із спостережень).

2. Які професійно значущі якості може закріпити студент рівня вищої освіти під час практичної підготовки в школі?

3. Чи можна під час шкільної практичної підготовки розвинути такі професійно-особистісні якості вчителя, як: самодисципліна, відповідальність, вимогливість (до себе), змобілізованість, тактовність, терпіння, чуйність тощо?

4. Охарактеризуйте вікові особливості дітей, з якими ви працювали під час практичної підготовки.

5. Які практичні уміння виховної, організаційної, просвітницької роботи, на ваш погляд, необхідні вчителеві у школі?

6. Які ви одержали результати аналізу плану виховної роботи класу (різноманітність форм, послідовність і систематичність роботи, чи

відповідає мета і завдання виховної роботи всебічному розвитку учнів, підготовці їх до реального життя)?

7. Які висновки ви зробили після бесіди з класним керівником (яке значення відводиться виховній роботі, чи ефективні заплановані заходи, чи працює актив класу, який рівень вихованості учнів класу (моральність, естетичність, національна свідомість, релігійність)?

8. Наскільки майстерно впливає вчитель на учнів на уроці та в позаурочний час?

9. Чи впроваджують учителі школи сучасні ефективні форми й методи педагогічного впливу?

10. Чи прагнуть учителі школи створювати на уроці ситуацію успіху (співробітництва, співтворчості)?

11. Наскільки демократично вирішують вчителі школи різноманітні педагогічні ситуації?

12. З якими проблемами ви зіткнулися в школі при підготовці та проведенні виховних заходів (групової бесіди, літературного вечора)?

13. Які небажані якості проявилися у вас під час педагогічної діяльності (чого не вистачає для ефективної роботи, над чим ще треба працювати)?

14. Чи можете ви виокремити в діяльності вчителів школи цікаві та ефективні методи й прийоми роботи?

15. Що ви можете побажати вчителям, уроки яких ви відвідали й проаналізували?

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз уроку: [планування, методика, технологія проведення]. – Х. : Вид.гр. «Основа», 2008. – 144 с.
2. Афтеній І. А. Найтонші відтінки рідного слова. Робота над твором у початкових класах / І.А. Афтеній :[посіб. для вчит.] – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2007. – 32 с.
3. Бадер В.І. Розвиток усного й писемного мовлення молодших школярів / В.І. Бадер : [монографія]. – К. : «АПН», 2000. – 316 с.
4. Бияк Г.С. Українська мова. Дієслово у прислів'ях і приказках / Г.С. Бияк , Н.Я. Бияк : дид. мат-л : 3 клас. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2008. – 47 с.
5. Бібік Н. / Н. Бібік, Н. Коваль, Н. Віконечко : навч. посіб. для 1 кл. почат. шк. – К. : Освіта, 1996. – 64 с.
6. Богданович М.В. Зошит з математики: навч. посібн. для 1 кл. загальноосвітн. навч. закл.: У 2 ч. /М.В.Богданович, Г.П.Лищенко. – К.: Генеза, 2012. – 48 с.
7. Богданович М.В. Математика: підр. для 1 кл. загальноосв. навч. закл. /М.В.Богданович, Г.П.Лищенко. – К.: Генеза, 2012. – 160 с.
8. Богданович М.В. Методика вивчення нумерації арифметичних дій у початковій школі / М.В. Богданович. – К., 1991, – 206 с.
9. Богданович М.В. Методика викладання математики в початкових класах : навч. посіб. / М.В. Богданович, М.В. Козак, Я.А. Король. – [3-є вид., перероб. і доп.]. – Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2006. – 336 с.
- 10.Богданович М.В. Методика навчання учнів розв'язувати задачі / М.В. Богданович [3-є вид.]. – К. : Вища школа, 1990. – 181с.
- 11.Богданович М.В. Урок математики в початковій школі: навч. посіб. / М.В. Богданович, Н.О. Будна, Г.П. Лищенко. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. – 208 с.

12. Варзацька Л. Рідна мова й мовлення. Інтегровані уроки / Л. Варзацька : метод. посіб. – К. : Літера ЛТД, 2001. – 128 с.
13. Вашуленко М.С. Орфоепія і орфографія в 1 – 3-х кл. / М.С. Вашуленко : метод. посіб. – К. : Рад. шк., 1982
14. Гудзик І. П. Українське слово / І. П. Гудзик: дидакт. м-ли з розв. мовл. – К. : Освіта, 1998. – 143 с.
15. Данилко О. Збірник рівневих завдань з української мови / О. Данилко, О. Бондарчук : навч. посіб. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2003. – 144 с.
16. Державний стандарт початкової загальної освіти [Поступово набирає чинності з 01.09.2012 р.] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mon.gov.ua/content/derj-standart-pochatk-new.pdf>. – Назва з екрану.
17. Деркач Н. Навчання грамоти / Н. Деркач : навч.-метод. посіб. для студ., учит. – Тернопіль: Підручники & посібники, 2003. – 112 с.
18. Дівакова І. Аудіювання у 2 – 4 класах / І. Дівакова : навч. посіб. – Тернопіль : Підручники & посібники, 2002. – 48 с.
19. Дядищева В. М. Навчи мене писати! / В. М. Дядищева : зошит з підготов. руки до письма. – Тернопіль : Мандрівець, 2007. – 48 с.
20. Закон України “Про вищу освіту” № 1556-VII від 01. 07. 2014 [Електронний ресурс] // Вища освіта : інформаційно-аналітичний портал про вищу освіту в Україні та за кордоном [сайт]. – Режим доступу : <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschuosvitu>. – Назва з екрану.
21. Зотова М. Начальное обучение технике чтения / М. Зотова, С. Зотов : учеб.-метод. пособ. – Ростов н/Д : Феникс, СПб. : Союз, 2004. – 120 с.
22. Іванчук М. Перші кроки в країну знань / М. Іванчук, С. Романюк . – Чернівці : Букрек, 2002. – 92 с.

- 23.Калька Н. Вправи для розвитку пізнавальної активності молодшого школяра / Н. Калька, С. Макаренко : метод. рекомендації. – Львів : ЛОШПО, 2002. – 48 с.
- 24.Каніщенко А.П. Збагачення активного словника молодших школярів на матеріалі теми «Прикметник» / А. П. Каніщенко : метод. посіб. – К. : Ін-т систем. досл., 1995. – 84 с.
- 25.Каніщенко А. П. Ненаголошені [е], [и] в початковій школі / А. П. Каніщенко, Р. Є. М'ялківська : дидакт. с-ма впр. для учн. 2 – 4-х кл. – К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2000. – 34 с.
- 26.Коваль Г.П. Методика читання / Г.П. Коваль, Л.І. Іванова, Т.Б. Суржик : навч. посіб. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. – 280 с.
- 27.Коваль Г.П. Зміст та дидактична структура уроку читання в початкових класах : спецкурс з методики викладання української мови / Г.П. Коваль : навч.-метод. посіб. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2008. – 80 с.
- 28.Коваль Л.В. Методика навчання математики: теорія і практика: Підручник / Л.В. Коваль, С.О. Скворцова. – Харків: ЧП «Принт-Лідер», 2011. – 414 с.
- 29.Коваль Л.В. Сучасні навчальні технології в початковій школі : навч.-метод. посіб. / Л. В. Коваль. – Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2006. – 225 с.
- 30.Козачук Г.О. Підвищення грамотності учнів / Г.О. Козачук. – К. : Освіта, 1995.
- 31.Кондратенко Л. О. Весела грамота / Л. О. Кондратенко : метод. рекомендації для викл. та виховат. почат. шк. – К, 1995. – 67 с.
- 32.Король Я.А. Математика. Методика роботи над текстовими задачами. / Я.Л. Король, І.Я. Романишин. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2002. – 68 с.

- 33.Король Я.А. Початкова школа. Методика роботи над геометричним матеріалом. 1-4 класи. /Я.А. Король, І.Я.Романишин. – Тернопіль: Астон, 2003. – 221с.
- 34.Корчевська О.П. Навчаємо математики. Методика обчислень. 1-4 класи / О.П. Корчевська. – Тернопіль : Мандрівець, 2009. – 156 с.
- 35.Корчевська О.П. Навчаємо математики. Методика роботи над задачами / О.П. Корчевська. – Тернопіль : Мандрівець, 2008. – 160 с.
- 36.Коченгіна М. В. Готуємось до уроків розвитку зв'язного мовлення. 2 клас / М. В. Коченгіна. – Х. : Веста : Вид-во «Ранок», 2008. – 144 с.
- 37.Коченгіна М. В. Готуємось до уроків розвитку зв'язного мовлення. 3 клас / М. В. Коченгіна. – Х. : Веста : Вид-во «Ранок», 2008. – 160 с.
- 38.Коченгіна М. В. Готуємось до уроків розвитку зв'язного мовлення. 4 клас / М. В. Коченгіна. – Х. : Веста : Вид-во «Ранок», 2008. – 160 с.
- 39.Кульневич С. Нетрадиционные уроки в начальной школе / С. Кульневич, Т. Лакоценина. – Ростов н/Д : Учитель, 2002. – 176 с.
- 40.Левушкина О. Н. Словарная работа в начальных классах / О.Н. Левушкина : пособ. для учит. – М. : ВЛАДОС, 2002. – 95 с.
- 41.Мельничайко О. І. Вивчення елементів синтаксису в початкових класах / О. І. Мельничайко : метод. посіб. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2006. – 72с.
- 42.Методика навчання української мови в початковій школі : навч. посіб. / [М. С. Вашуленко, С. І. Дорошенко, О. І. Мельничайко та ін.] / за наук. ред. М. С. Вашуленка. – К. : Літера ЛТД, 2010. – 364 с.
- 43.Навчальні програми для загальноосвітніх навч. закл. 1-4 класи. – К. : ВД «Освіта», 2011. – 392 с.
- 44.Наумчук М. Оволодіваємо навичками читання / М. Наумчук : навч.-метод. посіб. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2003. – 96 с.
- 45.Наумчук М. Словник-довідник основних термінів і понять з методики української мови / М. Наумчук, Л. Лушпинська : навч.-метод. посіб. – Тернопіль : Астон, 2003. – 132 с.

- 46.Новожилова М. О. Настільна книга молодого вчителя початкової школи / М. О. Новожилова, Л. М. Яськова : навч. вид. – Х. : Вид. «Ранок», 2009. – 288 с.
- 47.Олійник Г. Виразне читання. Основи теорії / Г. Олійник : посіб. для вчит. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2001. – 224 с.
- 48.Олійник Г. Методика читання. Практичні розробки вивчення творів напам'ять / Г. Олійник. – Тернопіль: СМП „Астон”, 2001. – 58 с.
- 49.Оліфіренко В. Барвінок Донбасу. Читанка з народознавства і літератури рідного краю / В. Оліфіренко : посіб. для учн. – Донецьк : ЦПА, 2000. – 48 с.
- 50.Осипенко Л. Т. Організація колективного способу навчання в парах змінного складу / Л. Т. Осипенко, Т. О. Трохименко : метод. посіб. – Тернопіль : Мальва-ОСО, 2001. – 48 с.
- 51.Пасынок Ю. Ю. Словарная работа во 2-м классе / Ю. Ю. Пасынок. – М.:Чистые пруды, 2005. – 30 с.
- 52.Пентилюк М. І. Вивчення української мови в школі з російською мовою навчання / М. І. Пентилюк. – К. : Рута, 2000. – 127с.
- 53.Пентилюк М. І. Сучасний урок української мови / М. І. Пентилюк, Т. Г. Окуневич. – Х. : ВГ «Основа», 2007. – 176 с. – (Б-ка журн. «Вивчаємо українську мову та літературу»; Вип. 7 (44)).
- 54.Рівкінд Ф.М. Математика: підруч. для 1 кл. / Ф.М.Рівкінд, Л.В.Оляницька. – К.: ВД «Освіта», 2012. – 144 с.
- 55.Розвиток навичок мовленнєвої діяльності молодших школярів : аудіювання, говоріння / укл. І. В. Цєпова, О. Я. Харченко. – Х. : Веста: Вид-во «Ранок», 2008. – 176 с.
- 56.Савченко О. Я. Дидактика початкової школи / О. Я. Савченко : підручн. для студ. пед. фак-тів. – К. : Абрис, 1997. – С. 15 – 89.
- 57.Савченко О. Я. Розвивай свої здібності / О.Я. Савченко : навч. посіб. для молодш. школярів. – К. : Освіта, 1998. – 159 с.

- 58.Скворцова С.О. Методика навчання математики у другому класі: навч. посіб. для вчителів других класів та студентів за спеціальністю 6.010100 «Початкове навчання» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»/ С.О. Скворцова. – Одеса:Фенікс, 2011. – 262 с.
- 59.Скворцова С.О. Методика навчання математики у першому класі : навч. посіб. та студентів за спеціальністю 6.010100 «Початкове навчання» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» / С.О.Скворцова. – Одеса: Фенікс, 2011. – 240 с.
- 60.Сучасний урок (українська мова та література) : навч.-метод. посіб. для студ. філол. фак-тів / укл. В. Ф. Дороз, Т. Е. Ларіна. – Бердянськ, 2005. – 82 с.
- 61.Теоретические и методические основы изучения математики в начальной школе /А.В.Тихоненко и др.; под ред. А.В.Тихоненко. – Ростов н/Д: Феникс, 2008. – 349 с.
- 62.Тернова Л. М. Раннє читання (за методикою Давида Декролі). Середня група / Л. М. Тернова. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. – 24 с.
- 63.Трунова В. А. Розвиток мовлення молодших школярів в умовах білінгвізму / В. А. Трунова. – К. : Вища школа, 2001. – 117 с.
- 64.Українська мова. Іменник. 1 – 4 класи : навч. посіб. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2005. – 88 с.
- 65.Усунення вад письма. 1 – 4 класи : навч. посіб. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2007. – 40 с.
- 66.Хорошковська О. Н. Розвиток мовлення молодших школярів / О.Н. Хорошковська : посіб. для вчит. – К. : Радянська школа, 1986. – 95 с.
- 67.Хорошковська О. Н. Методика навчання української мови в початкових класах шкіл з російською мовою викладання / О.Н. Хорошковська. – К. : Промінь, 2006. – 256 с.

Інтернет-джерела

<http://www.mon.gov.ua/>

<http://www.pochatkova-shkola.net/>

<http://osvita.ua/school/technol/>

<http://osvita.ks-rda.org.ua/pochatkova.html>

<http://teacher.at.ua/publ/19-1-0-615>

<http://ebk.net.ua/Book/pedagogics/>

<http://awqust.com/>

<http://yrok.at.ua/>

http://gymnasium65.edu.kh.ua/pochatkova_osvta_v_gmnaz/

<http://makemc.pp.ua/pochatkova.html>

<http://melrvo.ucoz.ua/publ/9-1-0-1>

<http://pld.org.ua/index.php?go=Pages&in=view&id=868>

<http://ippo.dn.ua/viddil-pochatkovoyi-osviti>

<http://www.ednu.kiev.ua/press/>

<http://shool2.ucoz.ua/publ/1-1-0-2>

<http://www.kharkivosvita.net.ua/document/382>

<http://intellect-invest.org.ua/>

<http://ostriv.in.ua/index.php>

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Факультет початкової, технологічної та професійної освіти
Кафедра теорії і практики початкової освіти

**ДОКУМЕНТАЦІЯ
З ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ**

Студента рівня вищої освіти
«бакалавр»/ «магістр»
___ курсу ___ групи

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Термін практичної підготовки:

з ___ до _____

Місце проходження практичної
підготовки: _____

Учитель: _____

(категорія, прізвище, ініціали)

Груповий методист: _____

_____ (науковий ступінь, посада)

_____ (прізвище, ініціали)

Оцінка за практичну підготовку _____

Слов'янськ, _____ р.

ДОДАТОК Б

СХЕМА АНАЛІЗУ УРОКУ (фотографії уроків)

Під час проходження практики найефективніше застосовувати повний структурно-змістовий аналіз уроку, схему якого подано нижче.

Під час аналізу уроку необхідно дотримуватися такої послідовності дій:

1. Визначення загальних відомостей про урок (його паспортні дані: тема, мета – дидактична, розвивальна, виховна, тип, структура, зміст уроку, етапи проведення тощо).

2. Усвідомлення цілей і завдань уроку.

3. Визначення основних елементів кожного етапу уроку (зміст матеріалу, види діяльності вчителя й учнів, методичні прийоми, засоби навчання тощо) та виявлення взаємозв'язку і взаємодії між ними.

4. Відзначення елементів новизни уроку (нестандартність його загалом чи окремих частин, використання інтерактивних форм і методів навчання, дотримання сучасної технології уроку тощо.).

5. Обґрунтування досягнення основної мети уроку та освітнього, виховного і розвивального завдань, що впливають з цієї мети.

Після цього спостереження уроку варто проводити із застосуванням традиційної форми (заповнити таблицю).

<u>Хід уроку (етапи)</u>	<u>Методи та прийоми</u>	<u>Власна оцінка</u>

Вона заповнюється після запису основних відомостей про урок: назва предмета, клас, школа, прізвище, ім'я, по батькові вчителя, дата проведення, тема уроку, хід уроку (зміст), його етапи, їх тривалість (час), позитивне й негативне в діяльності вчителя й учнів, примітка.

Спостерігаючи, варто «фотографувати» хід уроку, його етапи, їх тривалість (час), взаємопов'язану діяльність учителя й учнів, застосовуючи у

ході записів виділення найголовнішого іншим кольором, а також певні умовні позначення: (+) (-) (!) (?). Такі записи є підвалиною повного ґрунтового структурно-змістового аналізу уроку, що його доцільно проводити за такою схемою:

Загальні відомості про урок, його тип, структуру та зміст

– місце кожного уроку в системі уроків певного розділу (як самостійна ланка навчального процесу, кожний урок одночасно повинен бути продовженням попереднього, тому студент повинен усвідомити, які елементи готують учнів до сприйняття матеріалу цього та наступних уроків, урахувавши перепективно-тематичне планування);

– чіткість цільової установки уроку: відповідність методів і прийомів роботи основній меті, внутрішня логічність і цілеспрямованість уроку; правильність визначення й чіткість формулювання теми уроку;

– відповідність структури й мети уроку, методична доцільність вибору і розміщення окремих етапів уроку, різноманітність видів роботи, організаційна чіткість уроку, зацікавлення дітей виучуваним матеріалом;

– науковість змісту уроку і правильність подачі матеріалу,

– відповідність ходу уроку заздалегідь визначеному плану, доцільність, логічна виправданість відступів (якщо вони є);

– логічна завершеність, цілісність уроку.

Аналіз змісту етапів уроку

– поетапний аналіз застосованих методів та прийомів роботи на уроці, оцінка їх ефективності;

– термінологічна точність (на уроці абсолютно неможливі фактичні помилки, штучне спрощення граматичних визначень, викривлення граматичної теорії, що веде до спотворення мовних фактів);

– зміст і характер прикладів (слів, словосполучень, речень, текстів), що пропонує вчитель, їх стилістичний рівень (приклади, що їх пропонує вчитель, повинні бути доступними учням (але не примітивними), цікавими,

достатньо насиченими мовним матеріалом, відповідати темі уроку; окрім того, вони повинні відповідати віковим інтересам учнів певного класу; бажано, щоб приклади були пов'язані з літературними матеріалами, а мовні ілюстрації були єдиними з тематичного й лексичного поглядів);

– виховна цінність уроку; а) увага вчителя й учнів до змістової сторони прикладів і текстів, правильне акцентування, достатність виховного потенціалу; б) організаційна чіткість і ділова насиченість уроку, дисципліна учнів, їхнє ставлення до роботи на уроці; в) справедливість і обґрунтованість (умотивованість) оцінки; г) уміння вчителя триматися в класі, уважне ставлення до кожного з учнів тощо;

– правильне і доречне використання підручника на уроці (виконання вправ, самостійний аналіз матеріалу за завданням учителя, читання вголос нового матеріалу тощо);

– різноманітність і доцільність обраних учителем форм опитування учнів;

– чіткість, точність, правильність висновків, зроблених учителем та учнями в результаті аналізу мовного матеріалу;

– виправданість і доцільність домашнього завдання, відповідність його темі уроку, чіткість пояснення способів його виконання;

– організація повторення, уміння органічно пов'язати старий матеріал з новим, включаючи його в мовленнєві конструкції;

– правильність, виразність, доступність мови вчителя; правильне оформлення запитань;

– підсумок уроку, рівень умінь і навичок, одержаних учнями в результаті роботи вчителя на уроці;

– ступінь активності класу, участь в роботі кожного з учнів.

Педагогічна майстерність учителя:

– педагогічний такт;

- уміння науково організувати працю на уроці (чи раціонально використовує час, чи володіє класом, чи підвищує активність учнів, чи викликає інтерес до предмета тощо);
- ставлення до учнів (повага до кожного учня, чи користується вчитель авторитетом та ін.);
- рівномірність темпу уроку, правильний розподіл навчального часу із урахуванням фізіологічних та гігієнічних вимог;
- правильність, виразність, стилістична диференціація, культура мовлення вчителя.

Результативність уроку:

- наскільки успішно розв'язані на уроці освітні, виховні, розвивальні цілі;
- якість знань (свідомість, міцність, глибина, дієвість), відпрацьованість в учнів уміння застосувати їх на практиці;
- які практичні уміння й навички вироблені на уроці, які елементи мали найбільш виховний вплив на учнів;
- поведінка учнів на уроці: ступінь активності й дисциплінованості, культура мовлення, ступінь загального розвитку, наявність інтересу до навчального предмета і т. ін.

Висновки та пропозиції:

- загальна оцінка уроку;
- що цінного з цього уроку можна взяти для своєї практики роботи;
- як позбутися наявних недоліків і закріпити успіхи на наступних уроках;
- як удосконалювати процес навчання на уроці, поліпшувати якість уроку, тобто підвищувати професійну компетентність учителя початкових класів та ін.).

ДОДАТОК В

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
 Факультет початкової, технологічної та професійної освіти
 Кафедра теорії і практики початкової освіти

ПЛАН-КОНСПЕКТ
 контрольного уроку

з _____,
 (дисципліна)
 проведеного в ЗОШ (ліцеї, гімназії) № _____
 м. _____, _____ р-ну, _____ обл.

 (дата)

Тема уроку: _____

Мета уроку: _____

Обладнання: _____

Тип уроку: _____

Використана література: _____

Розробив:

студент рівня вищої освіти _____ курсу, _____ групи,

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Перевірили:

Учитель: _____ (ПБ)

Методист: _____ (ПБ)

Оцінки за урок: _____ (ПБ, підпис)

_____ (ПБ, підпис)

Слов'янськ, _____ р.

**Щоденник педагогічної практичної підготовки «Перші дні дитини
в школі»**

Список учнів класу

№	Прізвище, ім'я, по батькові учня	Число, місяць, рік народження	Повних років
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

Спостереження за організацією та проведенням Свята знань

1. Тривалість лінійки: з _____ по _____.
2. Зустріч, знайомство учнів із учителем

3. Спілкування вчителя з батьками _____

4. Зовнішній вигляд хлопчиків _____

дівчаток _____

6. Поведінка першокласників (емоції, уміння зосереджувати увагу, знайомство з однокласниками, реакція на окремі епізоди свята, тощо) _____

Дайте відповіді на запитання:

1. Як пройшов перший день занять із першокласниками? _____

2. Чи проявляють діти на уроках і перервах організованість і дисциплінованість?

3. З якими правилами і нормами шкільного життя ознайомив дітей вчитель початкових класів? _____

4. Як швидко вчитель початкових класів налаштував контакт із дітьми? Як він цього досягнув? _____

5. Чи вдалося вчителю початкових класів у перший день занять створити емоційно позитивне ставлення дітей до навчальної діяльності? Яким чином він цього досягнув? _____

Спостереження та аналіз уроку

Під час здійснення психолого-педагогічного аналізу уроку варто звернути увагу на такі питання:

1. Яка структура уроку? Наскільки раціонально розподілено вчителем початкових класів час між окремими його етапами?
2. Які методи навчання використовувались учителем початкових класів? Яка їх педагогічна доцільність?
3. Чи досягнуті заплановані вчителем початкових класів мета і завдання уроку?
4. Яка якість засвоєння учнями першого класу навчального матеріалу?
5. Наскільки ефективно вчитель початкових класів спонукав усіх дітей до мислення? Як розвивались ним інші пізнавальні процеси учнів початкових класів: сприймання, увага, пам'ять, уява?
6. Які педагогічні способи і методичні прийоми використовував вчитель для формування у першокласників пізнавальних інтересів і мотивів?
7. Чи використовувались на уроці колективні форми організації навчальної праці учнів першого класу?
8. Як забезпечувались позитивні емоції для формування інтересу дітей до навчання? Як емоційність уроку впливала на працездатність першокласників?
9. Як здійснювалось формування навчальної діяльності учнів першого класу?
10. Які загальні навчальні уміння і навички були ними здобуті або закріплені на уроці?
11. Які способи і прийоми виховного впливу на учнів використовувались учителем початкових класів? На формування яких особистісних якостей молодших школярів вони були спрямовані?

Дата _____

Предмет (урок) _____

Тема _____

Мета _____

Обладнання _____

Етапи уроку	Зміст і аналіз педагогічної діяльності вчителя	Зміст і аналіз навчально-пізнавальної діяльності учнів

Коментарі _____

**Схема
методичної розробки виховного заходу,
проведеного в академічній групі**

Виховний захід проведено студентом рівня вищої освіти магістра факультету початкової, технологічної та професійної освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

у _____ групі

« ____ » _____ 20 _ р.

1. Тема заходу _____
- 2 . Виховна мета _____.
3. Методика проведення (форма організації – бесіда, диспут, дискусія, «круглий стіл» тощо; обґрунтування актуальності, доцільності, необхідності; обладнання – ТЗН, наочність тощо; методичне забезпечення, використана література, методичні розробки тощо).
4. Підготовчий етап (бесіди з наставником академічної групи; виявлення потреб, інтересів та можливостей студентів рівня вищої освіти; визначення активу групи з підготовки та проведення заходу; допомога активу у підготовці заходу – розподіл доручень, добір матеріалів, складання сценарію, обладнання, репетиції тощо).
5. Зміст заходу (сценарій):
 - а) Вступна частина (актуалізація теми заходу; до 5 хв.).
 - б) Основна частина (розвиток бесіди, диспуту, дискусії: питання, висловлювання – усні, письмові; до 40 хв.).
 - в) Заключна частина – підведення підсумків (теоретичні висновки, практичне значення, рекомендації; до 10 хв.)
6. Аналіз виховного заходу.

6.1 Підготовка студентів рівня вищої освіти до проведення виховного заходу:

- врахування рівня вихованості, потреб, інтересів студентів рівня вищої освіти при визначенні теми, мети заходу;
- місце конкретного заходу в системі виховної роботи групи;
- рівень і характер активності, самостійності, творчості і відповідальності студентів рівня вищої освіти групи в процесі підготовки та проведення виховного заходу.

6.2 Проведення виховного заходу:

- організаційний аспект (оформлення приміщення, використання технічних засобів; дозування часу, раціональність його використання тощо);
- змістовий аспект;
- методичний аспект (оптимальність вибору форми – бесіда, диспут, дискусія «круглий стіл», конкурс, ділові ігри тощо; наявність елементів обговорення дискусії, відкритого обміну думками; рівень самостійності студентів рівня вищої освіти).

6.3 Результативність:

- досягнення висунутої мети;
- аналіз ставлення студентів рівня вищої освіти до змісту заходу;
- аналіз недоліків, їх причин та шляхів усунення в подальшій роботі;
- висновки та рекомендації, що можуть бути використані на практиці.

Вивчення особистості студентів рівня вищої освіти бакалавра і написання психолого-педагогічної характеристики на нього.

Щоб успішно навчати і виховувати студента рівня вищої освіти бакалавра, потрібно знати його вікові та індивідуальні психологічні особливості:

Студент рівня вищої освіти магістра повинен навчитися вивчати студента рівня вищої освіти бакалавра, складати на нього характеристику і

користуватися її даними у своїй навчально-виховній роботі зі студентами рівня вищої освіти бакалавра.

1. Вивчення особистості студента рівня вищої освіти бакалавра і складання його характеристики проводиться за нижчеподаною схемою.

Користуючись схемою, потрібно дотримуватися її розділів і підрозділів, які для глибшого розуміння їх суті і змісту деталізуються в ряді питань.

2. Протягом педагогічної практичної підготовки магістрант повинен вивчити одного студента рівня вищої освіти тієї групи, в якій він проводить свою навчальну і виховну роботу, та скласти на нього характеристику.

Доцільно вибирати такого студента рівня вищої освіти, який більш-менш вирізняється своїми індивідуальними психологічними особливостями.

3. Вивчати студента рівня вищої освіти бакалавра треба в процесі його діяльності в безпосередньому навчально-виховному контакті з ним практиканта. Перед тим, як почати вивчення індивідуальних особливостей студента рівня вищої освіти бакалавра, необхідно ґрунтовно ознайомитися зі схемою вивчення.

4. Вивчення студента рівня вищої освіти бакалавра можна здійснювати такими шляхами:

- ознайомлення з документацією (журнал академгрупи, особова справа) про успішність студента рівня вищої освіти, стан його здоров'я, відвідування ним університету, з його попередніми характеристиками;
- бесіди з куратором, іншими викладачами про особливості студента рівня вищої освіти бакалавра та його поведінку;
- бесіди зі здобувачем ступеня вищої освіти про те, які види діяльності його найбільше цікавлять, про мрії, про товаришів і характер товаришування і т. ін.;
- спостереження за розумовою діяльністю і поведінкою студента рівня вищої освіти бакалавра на заняттях, під час дозвілля;

- проведення анкетування, тестування тощо, результати яких слід систематично й ретельно фіксувати у щоденнику педагогічних спостережень.

5. Характеристика студента рівня вищої освіти бакалавра, складена магістрантом-практикантом, обов'язково візується куратором академічної групи і здається наприкінці педагогічної практичної підготовки своєму керівникові для оцінювання.

ДОДАТОК Е

ВІДОМІСТЬ-ХАРАКТЕРИСТИКА (З ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ)

Студент _____ курс _____
 Факультет _____ проходив(ла) практичну підготовку
 з _____ по _____ 20__ р. у школі № _____ м. (р-на)
 _____ і виконував (ла) таку роботу:

I. РОБОТА КЛАСНИМ КЕРІВНИКОМ

- а) перевірка щоденників _____ (шт.); б)
 відвідування учнів _____ (осіб); в)
 робота з батьками _____ (осіб); г)
 чергування у школі _____ (днів); г)
 позашкільна робота з учнями _____ (днів).

1. Бесіди _____ на _____ теми
 (тематика) _____

2. Класні збори
 (тематика) _____

2. Експерсії _____ (місце, _____ тематика)

3. Робота з класом у школі, місті

5. Випущено газет, монтажів _____, альбомів _____
 6. Написав характеристику _____ (учня, класу)
 7. Провів вечір, позакласний збір та ін., що оцінено на

_____ (яка тема, скільки було присутніх)

8. оцінка роботи класного керівника _____
 (підпис)

II. РОБОТА З МЕТОЮ НАДАННЯ ДОПОМОГИ

- а) перевіряв _____ домашніх _____ контрольних робіт _____
 б) займався з відсутніми учнями _____ (їх прізвища)

з предмету _____, результати _____
 в) займався з відмінниками, здібними _____

г) виготовив наочностей _____

г) провів заняття _____

д) провів _____ вечорів на теми _____ конференцій

е) інші види навчальної позакласної роботи _____

Обґрунтування роботи студента з метою надання допомоги вчителю

Оцінка _____ Підпис учителя _____

III. ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ

1.	Тема _____	Клас _____	Оцінка _____
2.	Тема _____	Клас _____	Оцінка _____
3.	Тема _____	Клас _____	Оцінка _____
4.	Тема _____	Клас _____	Оцінка _____
5.	Тема _____	Клас _____	Оцінка _____
6.	Тема _____	Клас _____	Оцінка _____
7.	Тема _____	Клас _____	Оцінка _____
8.	Тема _____	Клас _____	Оцінка _____

IV. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ ЗДОБУВАЧА-ПРАКТИКАНТА

Загальна підготовка студента рівня вищої освіти до пробних уроків:
 організація пробних уроків, загальна теоретична підготовка здобувача

Готовність до практичної підготовки в цілому і до педагогічної професії, ступінь виконання програми практичної підготовки _____

Загальний розвиток і культура практиканта _____

V. ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА ЗА ПЕДАГОГІЧНУ ПІДГОТОВКУ _____

Оцінка, підписи:

1. Методист зі спеціальності _____ / _____ /
 оцінка підпис прізвище, ініціали
2. Методист з педагогіки _____ / _____ /
 оцінка підпис прізвище, ініціали
3. Методист з психології _____ / _____ /
 оцінка підпис прізвище, ініціали
4. Методист зі шкільної _____ / _____ /
 оцінка підпис прізвище, ініціали

Факультетський керівник _____ / _____ /
 підпис прізвище, ініціали

М.П.

ДИРЕКТОР ШКОЛИ _____ / _____ /
 підпис прізвище, ініціали

ВІДОМІСТЬ-ХАРАКТЕРИСТИКА (З АСИСТЕНТСЬКОЇ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ)

Магістрант (ка) _____
 проходив (ла) практичну підготовку з _____ по _____ на
 факультеті початкової, технологічної та професійної освіти ДВНЗ
 «Донбаський державний педагогічний університет» і виконав (ла) такі види
 робіт:

I. РОБОТА КУРАТОРА

1. Проведення кураторських зборів (кількість, тема)

2. Бесіди зі студентами (кількість, тема)

Вивчення академічних журналів, розкладу
 занять, _____

Проведення виховного заходу (кількість, тема) _____

3. Складання характеристики здобувача _____

4. Підготовка статті, газети тощо (кількість, тема) _____

5. Оцінка роботи куратора _____

II. ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ

1. Тема _____

Група _____ Оцінка _____

2. Тема _____

Група _____ Оцінка _____

3. Тема _____

_____ Група _____ Оцінка _____

4. Тема _____

_____ Група _____ Оцінка _____

III. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МАГІСТРАНТА-ПРАКТИКАНТА

Загальна підготовка магістранта до проведення пробних занять:
організація пробних занять, загальна теоретична підготовка
магістранта _____

Готовність до практичної діяльності, до педагогічної професії, ступінь
виконання програми практичної
підготовки _____

Загальний розвиток і культура практиканта

IV. ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА ЗА ПРАКТИЧНУ ПІДГОТОВКУ

1. Методист зі спеціальності _____ / _____ /
оцінка підпис прізвище, ініціали

2. Методист із психології _____ / _____ /
оцінка підпис прізвище, ініціали

Факультетський керівник _____ / _____ /
підпис прізвище, ініціали

Декан факультету ПВПК _____ / _____ /
підпис прізвище, ініціали
М.П.

ЗМІСТ

Передмова.....	3
I. Загальні положення організації практичної підготовки.....	5
1.1. Мета й завдання практичної підготовки в становленні професійної компетентності вчителя початкових класів.....	5
1.2. Функції педагогічної практики, принципи її організації.....	8
1.3. Основні професійні компетенції здобувачів вищої освіти набуті під час практики.....	10
1.4. Види практичної підготовки.....	12
1.5. Організація та керівництво практичною підготовкою, порядок її проходження.....	14
II. Формування професійно-педагогічних компетенцій на різних етапах практичної підготовки.....	19
2.1. Навчальна практична підготовка.....	20
2.2. Виробнича практична підготовка	23
2.3. Організація і проведення асистентської практичної підготовки студентів рівня вищої освіти «магістр».....	28
III. Шкала та критерії оцінювання педагогічної практичної підготовки студентів рівня вищої освіти «бакалавр» / «магістр».....	34
IV. Оформлення звітної документації.....	38
Перелік рекомендованих джерел.....	44
Додатки	51

